

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadráginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XII. Die Martis post secundam Dominicam. Ostenditur, quanti momenti sit, ut ille, qui peccator esse perseverat, saltem modestus peccator sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

Et cur obsecro, si serio vellent, non peræque possent, cum gratia sufficiens nulli unquam denegetur. Sed hoc ipsum est, quod vobis inculco: homini flagitiis assueto, & diuturno vitiorum habitu laboranti, longè alià gratià opus est, quàm sufficiente; illà nimirum gratià, quam D. Augustinus triumphatricem indigitat, quæ omnem perfidiam superat, omnem domat proterviam, omnem pertinaciam elidit, verbo, opus est gratià efficaci. Hæc verò nemini, aut communis providentiæ lege, aut Redemptionis beneficio à DEO debetur; nunquid autem illis meritò eam subtrahit, qui toties oblatam negligunt? *dixerunt DEO, recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus.* Agedum? adhortamini, si lubet, nonnullos ad frugem meliorem: quid creditis responsuros? Id unicum solenne: *non possum, non possum!* Si enim fæminam hanc, quam domi alo, è laribus meis abigam, vulgi in me sermones concitabo. Eja, quod rapuisti, domino suo reddere: *non possum!* si enim alienum reddendum foret, ad incitas rediretur familia mea. Honorem, quod detraxisti, restitue: *non possum!* si enim id fecero, jacturam famæ, & nominis mei patiar. Veniam, pro DEUM! inimico da: *non possum!* quomodo enim tam recenti injuriæ irritatus, adversarii conspectum sustinebo? Usque adeo hoc quasi scoto perpetuò se protegunt, *non possum!* Ah delusores! ah delusores! faxint superi, ne aliquando serio dicant, quod in præsentiarum velut iniquitatis scutum præterdunt: *Isaiah peccati pana justissima,* ait D. Augustinus, *ut qui rectè facere, cum possit, non nit, amittat posse, cum velit.*

O Christiani, dum tempus suppetit, vobis ipsis consulite, & dum vacat, Divinis gratis opportunè respondeat. *Repleti sumus manè misericordià tuâ.* Nolite, quæso, nolite in serum usque vespertum eandem differre; quæ enim *convertuntur ad vespertum, patientur ut canes,* & cum serientibus, soluto jam prandio, motisque tabulis, ossa cum canibus rodere cogentur.

SERMO DUODECIMUS

DIE MARTIS POST SECUNDAM DOMINICAM.

Omnia opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus.

Matth. 23.

I. **S** nullus umquam mortalium invidiam meritus est, fuit is celebris ille Gyges, tam prodigioso ac magico annulo instructus, ut presentium oculis ad libitum sese subducere, ac quodvis facinus absque ullo rubore, aut formidine impune potuerit perpetrare. Invidenda, inquam, fuit hominis istius conditio; si enim omnium impiorum proprium est, tenebras & latibula quærere; quid non facerent, aut darent, si portatilem, ut ita loquat, noctem, & arbitrarias tenebras in digitis possent circumferre?

Re. Ego omnino persuasum habeo, Eos non solum exemplo Gygis, qui, ut refert Plato, hac arte Reginam quandam ad stuprum induxit, maritum Regem improvisò trucidavit, atque è vili pastore se Regem Lydiæ fecit, alios, inquam, omni Gyge sceleratioribus nullius castimoniam intactam, nullum thesaurum illibatam, nullum inimicorum inultum relicturos, sed desiderii & effœnatis affectibus suis liberas habenas laxaturos, mundumque totum impudicitii, homicidii, & effuso sanguine sædaturus. Ut tamen meam vobis mentem candidè aperiã, Auditores, crediderim ego, si similis hodie annulus publico in foro venum exponeretur, paucos Christianorum eum sibi, vilissimo licet pretio, comparaturos. An ideo fortè, quòd palàm peccare non erubescant? aut quòd probè sciant, peccantem Divinis oculis non posse abscondi? utinam, utinam unica hæc eorum ratio foret! vera tamen

causa (ignoscite, quæso, quòd tantam rursus dicendi libertatem mihi arrogem) vera inquam causa est, quòd hac ætate Christiani non vereantur, aut erubescant, fronte apertà, ac die plenà patrare scelus; tantumque abest, ut occulta velint esse sua flagitia, ut potius de iis gloriantur in circulis, recenseant in conventiculis, ad fidium & citharæ sonum decantent, in publicis theatris prostituunt, & ut Apostolus loquitur, honori sibi ducant, quod summo deberet esse dedecori; & gloria in confusione eorum. Sed quorsum me importuno Zelo abripi patior, immemor Evangelii, quod præ manibus est? Veniam mihi date Auditores: reprehendit hodie Christus Phariseos, quòd, cum virtutem non nunquam colerent, popularis auræ gloriolam captarent, cuperentque videri, agnosci, & ab hominibus laudari, neque noscent virtutem modestè celare, aut illam, ut mare gemmas, aut terra aurum abscondere: *Omnia opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus.* Sed ego sanè eorum hoc vitium parvi facio; nostra hæc ætas Phariseos amplius non habet, & si haberet, pace Christi id dixerò, excusatione & veniã illos haud indignos judicarem, quin plurimis eos hominibus imitandos proponerem. Sublimiorem longè flagitii gradum ætas nostra attingit; si enim tanta olim hominum superbia fuit, ut vitia tegerent, & virtutem palàm ostentarent, contrario hodie more virtutem tegunt, & vitia palàm ostentant. *Iam se Christiani in flagitiis suis jactant,* ait Ambrosius, & *ibi putant*

Ad Philip. 3. 17.

tant infigne esse virtutis, ubi lapsus est criminis. Permittite ergo, ut in hocce orationis meae tela convertam, affligor enim & crucior, tantum hodie à peccatoribus obtineri non posse, ut saltem modestè peccent. Sinite itaque, ut in eos asperius invehar. O errorem! ô excessum! ô enormitatem! quis credat, tantos reperiri, qui palam caelum jactitent, libere profiteantur, & ideo solam turpissima facinora designent: ut videantur ab hominibus, atque omnibus constet, se moribus dissolutos esse ac discolos, nulla-que amplius scelerum verecundiam retineri? Vos interim, quos virtutis ac honestatis amantes esse novi, tam efron-tem impudentiam unà mecum detestamini.

II. Neque tamen prius loqui incipiam, quam Regius Psaltes linguam mihi solvat: meoque loco exclamet: *Ps. 51. 3. Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate?* paucissimis omnino verbis grande aliquid innuere videtur Propheta; quæ enim, si rem justâ lance librare placet, major dementia est, quam gloriam quærere ex impietate? si quis omnium hominum conditiones, status, negotia artesque consideret, neminem usquam inveneritis, qui errasse videri velit: Herodes Atheniensis, Oratorum ætatis suæ famosissimus, cum in conspectu Marci Antonii Imperatoris verba faceret, memoriâ deficiente, vacillavit primò, tum obmutuit, cumque abscissum dictionis filum prosequi portò haud posset, rostro cedere coactus est. An id sibi gloriæ duxisse existimatis? quin

tanta erat miseri confusio, ut gravi correptus ægritudine, omnem cibum nauquaret, omnisque solatii incapax ad mortis usque confinia deductus sit. An gloriatum fuisse Labienum putatis, cum editos à se libros solenni Magistratus decreto ad rogam damnari vidit? quin pudoris & ignominie lo-patiens, vivum se tumulo includit. An fortè jactavit se Sophocles, cum turpitudinem in scenam daret, populum probatam, & consueto plaulo stitutam? quia præ verecundia gulum sibi ipsi incidit. Quid invictum ilium Emiliii Scauri filium fecisse creditis? an fortè gloriatus est, se in prælii conflictu, concredito sibi loco cessisse? quin indignum se paternis oculis professus, pugionem in præcordia abigit, turpique fugâ se mundo subducit & vitæ. Sola vitæ licentia, & intra ta peccandi libido gloriæ ducitur, censetur esse jactantiæ materia. Alterium quis commisit, cujus tantam summam industria texuit: quantus, si peri, inde Jubilus? viudictam alium tentatam tandem consecutus est? quanta inde ostentatio? Aulicus quidam famam innocentiæ, qui fortè in minimis obstitit, calumniis oppressus, quanta inde inter amicos læticia? Noster ille injustitiæ dolosis machinis loculos viduæ emunxit, quanta nocenter suos jactantia? Et hocce cum Davide repetam, gloria vestra quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? An non fidem Orthodoxam & catholicam profitemini? ergo gloriæ vertitis, quod professi tam sanctæ omnino contrarium est.

O vos miseros! qualemne de vobis iudicium feram? nisi ut dicam, morbos & vulnera vestra esse lethalia, nec admittere ullum remedium, foreque prodigio simile, si mortem aeternam evadatis.

III. Minimè me latet, non esse periti & circumspecti medici, de infirmo, esto quòd gravis periculi indicia se prodant, desperare: *Dum in hoc corpore vivitur, nullius est desperanda reparatio, sed omnium est optanda correctio*: Ita me Sanctus Ecclesiae Praesul Leo Papa docet: si tamen de ullius salute desperandum, nunquid meritissimò de iis, qui majori audaciâ, ac temeritate peccant? quisquis enim omnem ita verendum posuit, ut peccare palam non pudeat, longo se scelerum usu altissimas vitii radices egisse ostendit; nemo enim, cum scelus primò audet, omnem illico frontem exuit, sed cum circumspicione ac pudore peccat, nec dissimulare omnino potest culpæ horrorem, quem natura nos docet; unde consentit quidem sceleri, sed cum formidine; flagitium patrat, sed animo reluctante, atque ideo hominum frequentiam fugit, umbras quærit & latebras, ipsos parietes expavelcit, & quamvis, ut bene observavit Seneca, utile ipsis & gratum accidat flagitium, peccatum tamen abscondunt & tegunt: *Omnes, inquit, peccata dissimulant, & quamvis feliciter cesserint, fructu illorum utuntur, ipsa subducunt*. Neque id tunc solum accidit, cum ex notitia culpæ supplicium formidamus; quamdiu enim in flagitiis tyrones sumus gratum nobis accidit, scelus nesciri, etsi de sce-

letis impunitate certi sumus, atque in id unum incumbimus, ut occultum maneat, summèque erubescimus, si reveletur; quod certè alteri, quàm horrore à Natura nobis infuso ac congenito tribui non potest.

IV. Et quale unquam delictum magis impunè patratum est, quàm quod Cainus admisit? Nondum ullum tribunal hominum causis cognoscendis apertum stabat, nullus tunc accusator, non iudex, non carnifex timeri poterat, imò nec supplicii nomen constabat. Et quem tandem timere poterat Cainus? unica tunc in mundo familia erat, ut credit Ambrosius, quæ si, Abele occiso, etiam Cainum in poenam interemisset, omnibus orbata liberis remansisset: Quod si in plures familias divisos tunc fuisse homines censemus, ut probata magis fert opinio, quis non honorem & reverentiam Caino detulisset? erat enim primogenitus omnium, juvenis ætate floridâ, robustus viribus, animo audax; & tamen cum homicidium machinaretur, quas non cautelas adhibuit, quàm circumspicere omnia disposuit? quin certò mihi persuadeo, Cainum, cum primum necandi fratris consilium suscepit, ad novi sceleris horrorem contremuisse: *concidit vultus eius*, ut loquitur S. Scriptura, quasi compendio dicerent sacra oracula, Cainum expalluisse, mutasse vultus colorem, contraxisse frontem, instabiles oculos turbasse, & profundam animi mæsticiam præ se tulisse, noctes duxisse insomnes, diesque inquietos: cum verò atrox propositum executioni

Gen. 4.
8.

ni dandum erat, quantum non caute-
læ adhibuit? ad amicam deambula-
tionem invitavit germanum, blandum
ac comem se finxit, scelusque aptissimè
dissimulavit: *Egrediamur foras!* à pa-
ternis lacibus, quantum potuit, recel-
sit, locum solitarium in deserto campo
selegit, ibique assultu traditorio in-
fratrem assurgens, eundem obrunca-
vit: *Cumque essent in agro, consurrexit
Cain adversus fratrem suum, & inter-
fecit eum.* Ad quid obsecro tanta so-
litude, ac diligentia? an non ubique
fratrem in sua habuit potestate, major
longè illo ac fortior? Abel omni suspi-
cione offensæ carens, improvidus erat
& imparatus, Cain verò tacito livore
atque odio occupatus, promptus sem-
per erat, & ad audendum projectus,
tantas tamen cautelas adhibuit, quan-
tæ vix hodieum adhibentur à male-
ficis, etli Magistratûs imperio tot reis
struantur insidiæ, discurrant explora-
tores, formentur processus, & pœnæ
struantur. Quis ergo non videt, ex-
pressam in Caino horroris illius imagi-
nem, quem imprimit peccatum, dum
incipit humano animo dominari; non
enim apertè comparere tunc audet,
sed larvâ se tegit, & honestatis spe-
ciem mentitur: furor mansuetudinis
formam induit, & livor humanitatis;
sub amoris exuviis odium delitescit;
fugit, dum nemo insequitur, abscon-
dit se, ubi nullus est arbiter; palpitat
timore, quando abest omnis supplicii
metus. Nôstisne autem, Auditores,
quâ pœnâ DEUS in Cainum animad-
verterit? Certè vivum, ut quondam
Nadabo accidit, terra non absorpsit,

nec vindex illum flamma consumpsit,
nec fulmine perit: quid ergo? solus
cum timore, quem peccando conce-
pit, Deus multavit, ut hoc velut doctus
stico tortore peccati pœnas daret: *Ph
his omnibus,* ait Chrysoſtomus, *su
timore cruciatur.* Solus ille pavor im-
plicium erat Caini, cum cœpit pecca-
re, cum necdum habuit conscientiam
peccandi usu induratam, & necdum
longâ viciorum assuetudine occalluit,
incredibile enim est, quantis tunc furis
animus torqueatur, quantis inquietu-
dinis fluctibus ageretur, quanto pudore
suffundatur, quantis suspitionibus de-
laceretur: *Omnis qui invenerit me, no-
det me,* dicebat identidem anxius &
infelix Cainus, *omnis, omnis;* qui
verò omnes patrati sceleris conscii
sunt, & feræ ipsæ in delicti vindictam
adversus ipsum insurgent. *Talis est
peccantium consuetudo,* concludit Chry-
soſtomus, *cuncta suspecta habent, omnes
umbras tremunt, omnem strepitum
ment, quemque putant contra se venire.*
Dicite jam, Auditores, si tanto horro-
re concutitur animus ad primum delicti
remorsum, ut vel in Caino motus tan-
insolitos concitaverit, cujus tamen
mens saxea, & cor tigridis erat; quid
illis sentiendum, qui, gravissimum
cœt scelerum rei, nil porro simile ex-
periuntur? *Abominationem fecerunt,
ut DEUS per Jeremiam loquitur, &
confusione non sunt confusi.* Quid, in-
quam, de illis sentiendum, qui
conscientiam delicti minimè turbantur,
sed triumphant; non quærunt la-
tebras & solitudinem, sed hominum
frequentiam, non jam dissimulant

malitiam, sed impudenter ostentant & jaectant? Verbo, qui latantur cum malè fecerint, & in audaciæ majoris testimonium exultant in rebus pessimis? An non id manifesto indicio est, eos jam rupisse omnia honestatis repagula, ingentiam homini verecundiam exuisse, posuisse omnem formidinem, extinxisse remorsum, & ad omnem mali sensum obriguisse? quamdiu enim hi salutare motus mentem occupant, eam velut fræno retinent, ne in præceps ruat, & equi instar indomiti per vitiorum avia & invia currat; molestus ille vermis, qui animum corrodit, non finit esse lætos, estque incredibile dictu, quantum mæstitiæ & felis in pectus diffundat: frustra sunt omnia remedia, nequidquam latentis vis mali dissimulatur; emicat è vultu, illumque immutat, affligit, dejicit. Cum verò nulla amplius in peccatore tristitiæ aut verecundiæ indicia, sed imperturbata potius animi quies & lætitia deprehenditur, tum enim verò audacter dicite ac credite, illum mali summam attigisse: *Impius, cum in profundam venerit peccatorum, contemnit.*

V. Advertendum hic est, nullam à Spiritu Sancto contemptus speciem exprimi, sed simpliciter dici: *contemnit*; qui enim insitum homini pudorem aliquando exuit, nullum porro frænum patitur, quod non excutiat: suggerite opportuna consilia, *contemnit*; severis iniquitate minis, *contemnit* illatam DEO exaggerate injuriam, *contemnit*; hiantes inferni fauces monstrare, *contemnit*; verbo, contemnit omnia, omnia, animadversiones, preces, præmia,

supplicia, homines, DEUM ipsum, nec horret dicere *quis noster Dominus est?* Vestrum est modò decernere, quæ homini usque adeo miserando & conclamato salutis spes reliqua esse possit? quomodo enim contractum mali habitum corrigent? quomodo ex tam profundo lethargo expergescent? quomodo resipiscent in tanta conscientiæ cruditate? certè nulla moralis verifimilitudo esse potest, eos aliquando salvandos, de quorum conversione & seriâ poenitentia desperari meritò potest. Emendari quandoque illos, qui timidè peccant, & aliquo pudoris sensu tanguntur, id equidem tam difficile non est si Divo Gregorio fides est: *Quia dum mens erubescit videri, quod tamen esse non metuit, erubescit quandoque esse, quod fugit videri; quis autem erubescet esse flagitiosus, quem non pudet palàm videri talem? Ultimus, quem impius exuit, animi affectus est, nolle probum videri. Avari tenacitatem suam parsimoniæ velo contegunt, Judæ instar, qui tantas querelas ac murmur, ob unguentum Christi honoribus à Magdalena effusum suscitavit, quasi verò id cederet in pauperum detrimentum; ignavus & vecors vult cautus videri & circumspectus; arrogans animi sui fastum magnanimitatis schemate convescit; crudelis truculentiam suam justitiæ larvâ cooperit; parem reliqua etiam vitia fucum sibi aliisque faciunt. An ulla unquam fœmina sceleratior erat perfidâ Jezabele? tantum tamen animi illi non erat, ut pauperis civis sanguine seipsam contaminaret, ac vineam illi*

Pastoral. p. 32. Admon. 32.

R. P. Segneri Quadragesima le.

V

vio

violenter eriperet, sed obtento religionis velo rapinam celavit: Finxit, se cogi ad supplicium de Naboto blasphemiae reo sumendum; indixit eo sine jejuniis publicum, coegit Senatum, tantum aberat, ut scelestam mulierem malitiam palam proderet, aut jactaret; Ammon obscenos tororis amores naturalis infirmitatis praetextu studiosè dissimulavit; Amman furori suo boni publici speciem fecit. Si ergo eò pertingit peccator, ut liberè & protervè peccet, abjecta larva scelus suum palam ostendet, triumphet, & *Exultet in rebus pessimis*, tunc enim verò necesse est, ut vel peccatum grande malum esse non reputet, vel peccati infamiam velut grande supplicium non aestimet. Quod si eò redigatur homo, quæ oblecto melioris frugis de eo spes affulget? imò timendum potius pares cum Lucifero poenas daturum: si enim Luciferi peccatum subtiliter expendo, quid tandem fecit, nisi quòd vanissimè gloriatus sit; & quæ, obsecro, de causa? de pulchritudine & splendore suo? *Elevatum est cor tuum in splendore tuo?* vanè sibi complacuit in intellectu perspicacia, scientiæ profunditate, & magnitudine dignitatis; gloriatus est, omnem lapidem pretiosum esse ornamentum suum; gloriatus est, se pulcherrimum Majestatis Divinæ Ectiphon & imaginem esse; gloriatus est, se ad Divinæ magnitudinis gloriam quàm proximè accedere, adeo ut DEUM inter & Luciferum alia creaturarum nulla intercederet? Hic certè fastus excusationem forsitan meretur, juxta illud Isaia: *Sapientia*

tua, & scientia tua, hac decipit te quod autem infelicissimi peccatores gloriantur, se esse coopertos iniquitate, & infamiâ plenos; quòd jactantur deant, se esse DEO abominabili quòd gloriòse ostentent animam immundam, cor spurcum, corpus sceleratum, vitamque bestialem, quam, quòso, excusationem merentur? an tolerabit DEUS sua scelera jactantes, qui non toleravit Luciferum, de extimata naturæ donis vanè gloriantem? Si tu atroces poenas dedit Gigas Philistinus qui robur virium suarum superbè jactavit; Absalon, qui concinnam arietem, & capilli elegantiam pavonis star ostentavit; Sennacherib, qui multum numero, & potentia intumuit Aman, quem dignitas gradus inflexit Antiochus, quem triumphus & victoria elevârunt; Herodes, qui Eloquentiâ suâ evanuit; Nabuchodonosor, difficiorum mole fastuosus; Ezechias vanâ thesaurorum suorum gloriatus; quodque magis mirandum est Pharisæus ipse, sibi in abstinentiâ complacens, & ob datas fideliter vicimas, sparsasque liberaliter Eleemosynas gloriosus; quid, DEUM in mortalem I de vobis statuatur, quod gloriæ vobis ducitis, quid quæso? ob scenitates vestras, dolos & fraudes mendacia & perjuriam, prodigalitates & luxum, ceteraque vitia, quæ, cum studiosè occultanda forent, ut opprobria, vos velut res bene gestas, & opera magnifica jactatis? Quid? vultis DEUS vos patienter toleret, qui, sicut Juditha dixit, etiam *In virtute sua gloriantes humiliat?* Num petitis, ut p

Ezech. 18. 17. *in splendore tuo?* vanè sibi complacuit in intellectu perspicacia, scientiæ profunditate, & magnitudine dignitatis; gloriatus est, omnem lapidem pretiosum esse ornamentum suum; gloriatus est, se pulcherrimum Majestatis Divinæ Ectiphon & imaginem esse; gloriatus est, se ad Divinæ magnitudinis gloriam quàm proximè accedere, adeo ut DEUM inter & Luciferum alia creaturarum nulla intercederet? Hic certè fastus excusationem forsitan meretur, juxta illud Isaia: *Sapientia*

Isa. 47. 10.

vienter vos exspectet, & venia imper-
tatur? Enimvero non erit hoc, Chri-
stiani, non erit! Hæc enim nimis ef-
frons est impudentia, quæ iram DEI
implacabilem accendit.

VI. Et quis vestrum hanc DEI in-
elementiam non approbet? si quis
clam nos offendit, indignamur qui-
dem, sed facilius tandem est veniæ lo-
cus, cum lateat offensa, nec in homi-
num notitiam devenit; cum autem,
qui nos offendit, id publicè propalat,
& injuriam nobis illatam sibi gloriæ
ducit, Superi! quæ irâ exandescimus?
nullus est aut precibus, aut satisfactio-
ni, aut excusationi locus; sola vindi-
cta expungendæ huic maculæ par est.
Eadem est Divinæ offensæ ratio: qui
Deum, tentationis vehementiâ victus,
clam offendit, non sine timore, & ali-
quâ præsentis Numinis reverentiâ,
tam gravem DEI contemptum non
prodit, neque DEUM tantopere irri-
tat: quantus autem, obsecro, despe-
ctus est, palam ostentare, se DEUM
offendisse? An non hoc est, apertè
profiteri, se legem Divinam flocci fa-
cere, DEI imperia ridere, minas ex-
sibilare, nullo honoris Divini studio
tangi, ejus amicitiam nihili facere, hu-
jusque contemptus tot adhibere testes,
quot peccati sui conscios facit? quis
ergo miretur, Deum tam graves ab
iis pœnas expetere, & quidem, ut D.
Chrysostomus docet, longè gravio-
res, quàm infligere solet illis, qui,
etsi longè gravius, occultius tamen &
verecundiùs peccant: *Etiamsi graviter
quis peccavit & clam, minorem tamen
penam dabit, quàm qui leviter peccavit,*

idque impudenter. Demonstravit id
DEUS in persona amici in paucis sibi
charissimi; Moysen intelligo: pluri-
mas ille & gravissimas exantlavit mo-
lestias, dum populum Hebræum in
Palæstinam deduxit; agendum illi fuit
cum Rege contumacissimo, decertan-
dum cum impiissimis magis, totius
aulæ odium & calumniæ devorandæ,
usque dum migrandi ex Ægypto ve-
niam extorqueret, Quæ non incom-
moda per horridam solitudinem pluri-
morum annorum spatium sustinuit, dum
suo commissam imperio innumerabi-
lem, virorum æquè ac mulierum, se-
num, juvenum, & infantium copiam,
populum moribus & indole diversissi-
mum, duræ cervicis, ingenii indoci-
lis, & contumacis, in terram lacte &
melle manantem comitatus est? lace-
ratus est murmurationibus, exaspera-
tus contentionibus, lamentis & quere-
lis fatigatus, infamatus calumniis, la-
pidum grandini sæpe expositus, adeo
ut Deus ipse non rarè prodigiosam il-
lius defensionem suscipere & rebelles
compescere coactus sit, dum eos mo-
dò flammis & incendiis, modò pestili-
tate & terræ motibus coerceret. Ad
hæc hostiles undique copiæ irruebant,
atque occupatissimo Moysi nullam
omnino quietis aut otii partem indul-
gebant: Ipsi soli incumbere aciem in-
struere, auscultare suorum querelas, dif-
fensiones componere, leges ac jura dare,
milleque alias ærumnas perferre; ideo
duntaxat, ut commissio sibi munere fun-
geretur, ac dilectum DEO populum in
terram promissam inferret. His tamen
omnibus difficultatibus generosè ex-
hau-

haustis, cum iam in Electæ telluris limine staret, noluit DEUS, id vel solatii, vel gloriæ misero seni indulgere, ut solo tot votis optato potiretur. Heu quâ mæstitiâ, si humano rem sensu æstimare volumus, Moylis animum occupari necesse fuit, cum mortem sibi tunc denuntiari audivisset: *Videbis eam, & non transibis ad illam!* Ille sudores sparsit, alius fructum collegit; ille exhaustus incommoda, alter honores tulit. Et quâ tandem de causa tam severè & inclementer Deus Moysen habuit? an non fuit moribus compositissimis, indolis mansuetissimæ, & zelantissimus legis? erat enim verò; sed cum aliquando verba quædam minùs considerata ei excidissent, adeo Divinam in sese iram excitavit, ut veniæ locum non invenerit. Audite factum: languebat siti populus in deserto, & Moyli magno strepitu circumfusus non sine minis potum exposculavit; tanta populi contumacia fastidium illi & bilem movit, ut prodigiosa virgâ in coelum levatâ diceret, *ecquid prætenditis protervi? num de petra hac vobis aquam poterimus ejicere?* Mox tamen facti pœnitens, ut incredulitatem suam damnaret, datique scandali occasionem auferret, rupem baculo percussit, & copiosum limpidiſsimæ aquæ rivum elicuit. Verùm DEUS, hac satisfactione minimè placatus, feralem illico nuntium Moyli tulit, cum morte luiturum fidei defectum, neque illud honoris habiturum Divinorum promissorum executionem videret, qui in iis credendis tam turpiter vacillasset. iusta sanè animadversio, quam iterato incredulitatis

suæ exemplo promeritus est? aliquando tantæ multitudini necessarius comatus defecit, cumque DEUS ipse spem illum erigeret, ausus est incertus senex in hæc verba erumpere: *centa millia pedum sunt, & tu dabo eis esum carnum mense integro nunquid ovium, & boum multitudinem detur, ut possit sufficere ad cibum, & omnes pisces maris in unum congregabuntur?* DEUS tamen amicâ tunc lùm objurgatione hanc linguæ perulantiam castigavit: *Nunquid manus Domini invalida est? jam nunc videbitis, utrum meus sermo opere completur.* Adhæc quoties non Moyses DEO pertinacem exhibuit? quot non imperiis cogi debuit, ut Legati ad Pharaonem munus acceptaret, & Dei populi esse vellet? quibus non quolibet officium istud deprecatus est? quam importunis DEUM precibus fatigavit? mortem etiam sibi imprecatus? tantæ curarum moli se subduceret. *Obsecro ut interficias me, ne tamen afficiar malis!* & tamen patiens DEUS tulit hanc contumaciam, & que irritari se passus est hac diffidentia, sed animos potiùs Moyli adhibendoque auxilio suo securum reddendo postea tamen unicus linguæ lubricus lapsus, cum de aqua è silice elicenda ageretur, implacabilem DEUM reddidit, & acerbissimam pœnam tulit. Et cur id, obsecro? nolim ego interpretacionem audiat? sed Divum Joannem Chrysoſtomum percipite: *nihil aliud potuit Moysen propositis promissis privare, quam solum illud, quod apud aquam contigit, quod natura*

dem minus aliis erat, sed multo majus
 judicatum; & quâ tandem de causa
 illa enim privatim & occulto accide-
 bant, hoc autem manifestè, & apud
 omnem populum contingeat. An quid-
 quam in rem nostram apertius dici po-
 test? peccatum scilicet ad rupem com-
 missum, quamvis in se levius, publi-
 cum tamen erat; reliqui incredulita-
 tis errores graviore quidem erant, sed
 occulti, neque ad communem alio-
 rum notitiam emanarunt; hic autem
 toti populo innotuit, & licet hoc de-
 lictum amare desleret, neque de eo
 gloriari auditus sit, quia tamen publi-
 cè deliquit, impunè non tulit. O
 Auditores mei! cum domesticos in-
 tra parietes, clausis valvis & in tene-
 bris delinquimus, malè enim verò;
 imò pessimè agimus, quia Divinis
 oculis omnia patent: non sunt tenebra,
 ut Jobus testatur, ut abscondantur ibi,
 qui operantur iniquitatem, major ta-
 men spes veniæ nobis affulget; ubi
 autem scelus est publicum, timeamus
 judicium sine misericordia, & gravis-
 simam castigationem; peccatum suum
 3.9. predicaverunt, ait Isaias, non abscon-
 derunt, va anima eorum, va anima
 eorum: & cur isthoc è quoniam red-
 dita sunt eis mala. Sed cur Prophe-
 ta dicit, quoniam reddita sunt eis
 mala! qui enim minas alteri inten-
 tat, mala futura annuntiat: dicen-
 dum ergo esset, va! quia reddentur eis
 mala. Verissimè id quidem Audi-
 tores! sed supplicium, quod scanda-
 losis imminet, usque adeo certum ac
 indubitatum est, ut de eo haud aliter
 loqui liceat, quam si jam esset execu-
 tionis mandatum.

VII. Et quænam tandem peccata
 sunt, si verum eloqui placet, quo
 Christi nomen apud inimicos fidei &
 Religionis infamant? an occulta?
 minimè profectò, sed publica, Audi-
 tores, publica! si innotescat genti-
 bus, pudicitiam Christianorum pa-
 lam & ubique velut in foro vena-
 lem; si intelligant, nullum propè
 apud nos angulum esse, ubi non Tha-
 maris aliqua sedeat, si videant, in
 scenis ac theatris patentibus artem
 obscenam amandi doceri; si in pu-
 blicis atriiis, & aulis pendeant picturæ,
 lascivissimæ Veneris fomites, & libi-
 dinis incitamenta; si in publicis con-
 venticulis spargantur joci illiberales
 & facetiæ turpes; si in publicis tem-
 plorum Basilicis lusus & sales, aspe-
 ctus lascivus & cachinni exerceantur;
 si ibi velut in ganeis & popinis
 summâ libertate garratur; si publi-
 cis ac iniquissimis usuris sit locus,
 idque absque rubore, imò cum laude
 prudentiæ, & dexteritatis enco-
 mio; si inimicitia capitales & Vati-
 nianæ publicè foveantur, idque ge-
 nerosum ac strenuum credatur, si
 contumacia contra Præfules, & Su-
 periores palam dominetur; si lace-
 retur honor & fama religiosorum; si
 dignitas Ecclesiastica despiciatur, si
 Sacrosanctum DEI nomen, dico id
 horrentibus pilis, si Sacrosanctum
 DEI Nomen palam blasphemetur in
 plateis, in officinis, in domibus, in
 tabernis, in conventiculis, quasi no-
 men infimi, & vilissimi nebulonis;
 absque eo, ut nullus mortalium inde,
 ut deest, commoveatur. Hæc, hæc,
 V 3 in

inquam, sunt flagitia, quæ Christi nomen, apud Religionis nostræ æmulos, & inimicos exosum reddunt: blasphemare faciunt nomen ejus in gentibus; quamdiu enim vident, inter Christianos peccata modestè abscondi, tamdiu convicti fatentur, suum apud nos virtuti pretium esse, quia nemo abscondit, de quo gloriatur; quodsi verò resciant, scelus ibi apertè dominari, illud cum jactantia approbari, eidem applaudi; quid vultis dicant, & sentiant? existimabunt nimirum, despectam & ingloriam inter nos esse pietatem, nec solum pudori esse, amicum Christi nominari, sed gloriæ & honori duci, ejusdem se inimicum profiteri.

VIII. Et tamen, DEUM Immortalem! ô quoties illa ipsa peccata, quæ occultè patrantur, nostra publicatione fiunt manifesta? nec satis est, lascivias nostras in tenebris nasci, sed à nobismetipsis in lucem protrahuntur, quamvis intra privatos parietes clausis januis, remotis arbitris, & mediis in tenebris fiant, id nobis satis non est Auditores, sed illas in conventibus buccinamus, recensemus in circulis, ad sonitum citharæ decantamus, utque omne peccatum sit patens & apertum, etiam secreta publicamus. An parum hoc vobis detrimenti videtur? aut bene sperari posse de eo creditis, cujus culpâ Religionis honor & autoritas tanto ludibrio, Christi que cultus tanto dedecori exponitur? *va anima eorum, quoniam reddita sunt eis mala.* Hæc

enimverò tales noxæ sunt, quæ viciam sperare non possunt: nunquid *carnes sanctæ*, clamat DEUS ore Jeremix, *nunquid carnes sanctæ auferuntur à te malitias tuas, in quibus gloriat es* quasi diceret: frustra sunt victimæ, nec sufficiunt holocausta ad me placandum: auferre quidem illa potuissent iniquitates tuas, meamque iram mitigare, si cum pudore, dolore & lachrymis ea fuisses detestata, sed qui frontem meretricis induisti, & de injuriis meis *gloriat es*, nullum penitus superest remedium, ô infelix civitas, sed certo lues excidio: ecce Chalibon equis sublimes jam advolant, ut debentam exequantur vindictam; nihil tibi oblationes tuas, & abominor holocausta, stragem tuam & ruinas considero. *Nunquid carnes sanctæ auferuntur à te malitias tuas, in quibus gloriat es* Hæc quondam DEUS minatus est Hierosolymæ; faxint superi, ne idem nostris quoque civitatibus dicatur: dum tempus ergo, & hora suppetit, meliori quo licet modo, DEO placando studeamus, cumque manus operi quam primùm admovenda sit, ad Eleemosynis auspiciemus.

P A R S A L T E R A.

IX. Duo nunc breviter expedienda restant: primum quid faciendum, ut culpam commissam expicemus; alterum quid agendum, ut imminente malo medeamur. Præterea quod attinet, convenientissimum est remedium, ut, qui gravis scandali reus est, suisque delictis aliorum

rum oculos mentisque offendit, morum deinceps modestiā ac decenti compositione omnes ædificet, caveatque eorum morem imitari, qui id unum studiosè declinant, ne à quoquam videantur, bene & laudabiliter fecisse: conscientiae labes clam exonerant; ad Sacram Synaxin clam adrepunt; quin parùm abest, ut exoptent, illa redire tempora, quibus non nisi in Catacumbis sacrae Lyturgiae sacrificia celebrabantur. Non ita, Auditores, non ita! neque enim rustica ac noxia hæc verecundia condonanda est illi, qui palam peccare non erubuit. *Qua dicitis in cubilibus vestris, in cubilibus vestris compungimini*, dicebat David, nec ego repugno; si enim occultè peccastis, concedam, ut secretam intra cubile vestrum poenitentiam agatis; ibi lachrymas fundite, in carnem vestram animadvertite, veniam à DEO exposcite, & *in cubilibus vestris compungimini*: si verò scelerum vestrorum contagio alios quoque infecit, tunc enim verò necesse est, generosā sui victoriā humanum respectum ponere, neque convenit, nos verecundiam inducere poenitendo, quam eximus peccando: necesse est Poenitentiae tribunalia palam frequentare, palam ad sacram Synaxin accedere, quæque DEO palam erepta est gloria, palam est restitenda. Audite differentem ad Romanos Apostolum: *sicut exhibuistis membra vestra servire iniquitati, ita nunc exhibete membra vestra servire iustitiæ*. Animadvertite verbum hoc: *exhibuistis*, & iterum,

exhibete. Hic certè sermo non est de opere secreto, sed manifesto: *exhibuistis* vos palam peccatores, eja *exhibete* vos etiam palam poenitentes.

Hæc sufficient ad corrigenda scandala præterita: quodnam autem medium maximè expeditum, facile & securum ad ea deinceps cavenda & eliminanda invenimus? ego illud palam edicam, si lubet. Meâ quidem sententiâ efficacissimum huic malo remedium erit, si illi, penes quos publica residet autoritas, promoveant virtuosos, illorum merita remunerentur, eosque flagitiosis ubique & liberè præponant. Tunc certè quisque suam sibi fortunam cudere studebit, & licet vitam impii vivat; boni tamen nomen & famam aucupabitur; nemo de iniquitate sua gloriabitur, sed abscondet flagitia, quodque Divinae gratiæ amittendæ timor obtinere non poterat, favoris & gratiæ humanæ perdendæ metus obtinebit. O si nôssent Principes tam sæculari, quàm Ecclesiasticâ dignitate fulgentes, quàm exiguo opus sit, ut tota civitas meliorem faciem induat, totusque Clerus ad modestiam & sanctitatem sese componat! Davidem imitentur, & cum eo palam profiteantur: *oculi mei ad fideles terra, ut sedeant mecum*. Facite, ut constet omnibus, non aliunde vobis commendari subditos, quàm à virtute, neque aliud vobis displicere, quàm vitium: ostendite, vos minimi facere clientum copiam, sed sola eorum merita æstimare; non curate commendationes & suffragia, sed opera:

Pf. 109.
ut 6.

opera; non affectum, sed iustitiam: tunc enim verò videbitis, ambitiosos in id unum incubituros, ut virtutis quàm maximè studiosi appareant. Quod de Principe dixi, intelligi volo de quovis privato, domus & familiæ suæ domino: si enim ab aliis virtutem expetat, quâ ipse caret, plus reipublicæ proderit, quàm si ipse virtute clarus sit, & eandem in suis negligat; atque universim loquendo de omni Regimine, tam grandi quàm parvo, tam civili quam sacro, si palàm erit, promoveri bonos, rejici dissolutos, magna ex parte si non omnis impietas, projecta saltem palàm peccandi licentia eliminabitur.

Verùm dicetis mihi fortassis, hoc medium videri aptius ad fovendam hypocrisim, quàm ad virtutem plantandam, nam ad famam honestatis comparandam satis est, apparere, neque necesse est, esse bonum: homines igitur, ut ambitioni suæ satisfacerent, contenti forent occultare vitia, non verò emendare, atque adeo in civitatibus multi invenirentur iusti apparentes, paucissimi veri. Sed ponite hunc metum: hypocrisis enim omnium vitiorum difficillimum est, nec fert ætatem: tegi quidem potest vitium ad tempus, sed paulatim detegitur; simulari potest tantisper virtus, sed vitium dissimulari diu non potest; ipsa enim virtutis simulatio molesta tandem accedit: unde longè plures improbos, quàm hypocritas invenietis; hi enim solam virtutis amaritudinem experiuntur, dulcedinem autem illius degustare non va-

lent, & ideo, licet ad tempus simulant; successu tamen temporis produntur, ut loquitur Theophylactus; occasiones enim mali tam crebre vitiorum irritamenta tam frequentia sunt, ut impossibile sit, ex loco humano respectu resistere omnibus, quòd si leviores quandoque insidias superant, gravioribus tandem cedunt, & succumbunt. Ad hæc si palàm constet, flagitiosos à dignitatibus excludi, id tandem eveniet, ut, qui virtutem simulant, veras tandem virtutis studio exardescant; prius humanis se trahi sinent motibus, sensum illa in Divina convertent; que cetera omnia abstant, innumeræ saltem scandala evitabuntur, quæ necessario abundant, ubi non solum virtutum est, esse malis, sed & malos apparere. Hæc certè utilissima est poxis, quam ego fugiùs tractarem, mei id muneris, & præsentis argumenti foret: permittite mihi solum, ut ex dictis utilissimæ confusionis & erubescentiæ materiam in rem nostram eruam: fieri potest, Auditores, ut Christi amor id à nobis hunc impetret, quod hominis reverentia extorqueret? Quod à nobis extorqueret hominis timor, deberet à nobis extorqueret Christi amor, ait in simili Augustinus. Si nobis constaret, Prælolem vel Superiorem nostrum, omnes illos ab amicitia sua excludere, nec honores admittere, nec ad munera & dignitates promoveri, nec beneficium admove, qui non aperte virtutem profitentur, omni certè contentu in studium virtutis incumbere-

mus; & Christi imperium non sufficiat, ne saltem tam effrœnatè & impudenter delinquamus? ô confusio- nem! ô dolorem! plus ergo apud nos possit hominis, quàm DEI authoritas? plus commodum caducum, quàm im- mortale? plus humana amicitia, quàm Divina? nunquid publicè Apostoli cor. 6. verbis Christus prædicat? *Iniqui Regnum DEI non possidebunt*: quàm pauci tamen sunt à culpis immunes? *neque fornicarii*: & tamen quanta vitii hujus libertas? *neque adulteri*: quanta in matrimonii infidelitas? *neque molles*: quanta carnis dissolutio? *neque masculorum concubitores*: quanti abusus libidinis? *neque fures*: quantæ fraudes in commerciis? *neque avari*: quantæ proprii commodi sordes? *neque malo-*

dici: quanta in calumniis audacia? *neque rapaces*: quanta furum, & fur- torum impudentia? Certè si nihil aliud Princeps faceret, quàm ut contextum hunc Apostoli, manu propriâ in charta exaratum, ad publicas præcipuarum platearum portas affigeret, hoc solo discrimine, ut, ubi dixit Apostolus, *Regnum DEI non possidebunt*, ille sub- neceret: *amicitiam meam non posside- bunt*, neque illos à cœlorum regno, sed à sua gratia duntaxat, muneribus, ac præmiis excluderet; ô quanta vi- tiorum emendatio in rebus publicis se- queretur? sed istæ veritates notiores sunt, quàm ut pluribus argumentis confirmari debeant, unde sermonem abrumpo, cum nihil porro à me dicen- dum superfit.

SERMO DECIMUS TERTIUS.

DIE MERCURII POST SECUNDAM DOMINICAM.

Dic, ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram in regno tuo &c. Nescitis, quid petatis. Matth. 28.

I. Nullus unquàm, ho- nestis artibus fami- liam suam ampli- ficare studuit, id cer- tè mulier hæc E- vangelica Joannis & Jacobi genitrix fortunata ten- tavit. Laboravit illa sollicitò, ut fi- R. P. Segneri Quadragesimali. X dum lios è lembo piscatoriæ ad thronum, ab hamo & retibus ad sceptrum levaret, utque primorum instar assessorum, dexteram unus, alter sinistram Chri- sti, quem Judææ imperatorum cre- diderat, occuparet. Neutiquam ta- men, ut frequenter fieri consuevit, iniquis mediis ad hunc dignitatis gra- dum